

Jon Karstein Skogåstrø kom i mindretall med sitt forslag om å øke vinterbestanden til 2000 dyr. Foto: A. Nyaas

Forollhogna ett jaktvald

VINGELEN: Forollhogna villreinområde er fra nå samlet til ett jaktvald. Hovedargumentet for den jaktmessige omorganiseringen er å beholde de grønne jaktkortene; med andre ord at tildelingen skjer som valgfrie dyr. Årsmøtet sa lørdag ja til forslaget om ny femårig bestandsplan. Rettighetshaverne er derimot uenige om om hvor stor vinterbestanden bør være.

Tekst: Arne Nyaas arnny@online.no

Ved voteringen i Fjellheim lørdag kom Ålen fjellstyre og Bendalen fjellsameie i mindretall med 5 mot 29 stemmer.

- En vinterbestand på 2000 dyr betyr en årlig jaktkvote på cirka 700. Jeg ber årsmøtet om å gå inn for dette, var henstillingen fra fjellstyrerepresentant Jon Karstein Skogåstrø, som møtte motbør både fra Kvikne, Budal og Magnilsjøan.

- Når vi ikke har funnet ut hvorfor snittvekta på dyrene går ned, kan vi heller ikke øke bestanden, mente Arnt Strand fra Kvikne.

- Vi er enig med utvalget i at vinterbestanden fortsatt bør være 1700 til 1800 dyr, men vi skjønner poenget til Skogåstrø, presiserte Per Bjarne Bonesvoll fra Budal.

- 1700 til 1800 dyr er nok. Skadene på innmarka om våren er store nok som de er, hevdet Arne Nordstad fra Tynset.

- Har skutt storbukken i filler!

At Forollhogna villreinområde har slitt de senere årene med nedgang i vinterbestanden og en synkende storbukkandel, preget naturlig nok også debatten i forbindelse med forslaget til ny bestandsplan for årene 2006 til 2010.

- I Forollhogna har vi alle muligheter til å skyte de dyrene vi vil, og da plukker vi de største og beste. Derfor går snittvekta ned. Vi har rett og slett skutt storbukken i filler, mente Arnt Strand fra Kvikne.

- Nedgangen i slaktevektene skyldes jegerseleksjon. I bestandsplanen bør det innføres krav om prisdifferensiering, påpekte Jakob Trøan fra Vingelen.

- Jeg tror vi har mye å oppnå ved å spare de største kalvene og de største simlene. Skyter vi de største kalvene, tar vi ut alle plussvariantene på både simle og bukk, mente oppsynsleder Terje Borgos. Av samme mening var utvalgsleder Hallvard Urset:

- Før prisdifferensieringen ble innført, følte mange jegere at det var skamfullt å felle en liten kalv. I dag er situasjonen en annen.

Arnt Strand fra Kvikne (foran) er overbevist om at jegerseleksjon er årsaken til at storbukkandelen i Forollhogna nå er nede på bare 11 prosent. Målet i bestandsplanen er 20 prosent. Foto: Arne Nyaas

Enighet om kvote og jakttid

Villreinbestanden i Forollhogna har over tid vært meget stabil, og lå i perioden 1980 til 2000 på bestandsmålet 1700 til 1800 dyr. Så endret situasjonen seg. Minimumstillingen i fjor viste 1354 dyr. Lave jaktkvoter de tre siste årene, og en god kalveproduksjon i fjor vår, har gitt positivt utslag. Bestanden er i vekst på nytt, noe minimumstillingen i vinter bekreftet. Ved flytellingen den 11. februar ble det funnet 1569 dyr, som er 215 flere enn i fjor.

Samtlige rettighetshavere sa seg enig med utvalget i at årets jaktkvote fortsatt bør være lav, for raskest mulig å nå bestandsmålet. Forslaget på 300 dyr ble banket igjennom uten protester, og med følgende fordeling: 40 prosent kalv, 30 prosent simle og 30

prosent bukk (1/3 stor og 2/3 liten). Som i fjor settes skillet mellom stor og liten bukk ved tre takker i øvre gevirstang. Jakttida blir fra 20. august til og med 20. september, men med nattefredning i hele jaktperioden (jaktforbud fra klokka åtte på kvelden til klokka seks neste dag).

Diskusjon om finansiering

Med omorganiseringen til ett jaktvald måtte årsmøtet også ta stilling til på hvilken måte villreinutvalget skal finansiere sin drift. I høringsrunden kom det blant annet inn forslag om at utvalget bør få disponere tre prosent av totalkvoten; dyr som utvalget selger til interesserte jegere. Et annet forslag gikk ut på å innføre avgift. Forslagene førte til debatt på årsmøtet.

- Villreinutvalget skal ikke drive som grunneier og tildele kort. Plutselig dukker det opp en eller annen jeger, uten at vi har fått forhåndsvarsel om det. Det er mye ryddigere med avgift på kortene, mente Arnt Strand som hevdet at ordningen med "brøkdylene", "ikke tåler dagens lys".

- Midler må vi ha både for å drifte utvalget og oppsynskorpset. Ordningen med at utvalget har disponert brøkdylene, har vært godkjent både av viltforvalterne og direktoratet, repliserte utvalgsleder Hallvard Urset.

- Nå har vi nettopp sagt ja til ett vald. Da må vi også bidra med noe for å være med i fellesskapet. Tre prosent av en kvote på 300 dyr, er helt ok. Dette er en praktisk og grei måte å gjøre det på, understreket Per Bjarne Bonesvoll med klar adresse til Arnt Strand.

Ved voteringen stemte fire av representantene for at finansieringen burde skje som avgift på areal, mens flertallet på 30 sa seg enig med Bonesvoll.

Fra venstre: Thomas Lillehagen (sekretær i møtet), Jon Kåre Flatberg (kasserer), Hallvard Urset (leder i villreinutvalget), John Westgård (møteleder) og Heidi Ydse (sekretær i villreinutvalget). Foto: A. Nyaas

Diskusjon om ferdsel

Villreinutvalget har ved flere anledninger blitt bedt om å gi uttalelse i forbindelse med søknader om kommersiell virksomhet som berører verneområdene i Forollhogna. Derfor ble ferdsel i villreinområdet ført som sak for årsmøtet, og innleder var viltforvalter hos Fylkesmannen i Hedmark, Tom Hjemsæteren.

- Å forsvare villreinens leveområder, er en av Fylkesmannens viktigste arbeidsoppgaver. For oss er det svært viktig å ha kart som viser villreinens bruk av området, påpekte Hjemsæteren.

- Vi må ha ryggdekning i våre uttalelser. Hva sier årsmøtet til at det drives næringsutvikling i villreinområdet? spurte Hallvard Urset som minnet forsamlingen om at utvalget tar klar avstand fra at det legges opp til næringsvirksomhet blant annet med bruk av de mange åpne buene innen nasjonalparkområdet.

- Jeg synes at villreinutvalget overdriver noe. Vi er også avhengig av at det skapes arbeidsplasser i bygdene, påpekte Jakob Trøan fra Vingelen.

- Jeg er overbevist om at den ukontrollerte ferdselen i området er en like stor trussel for villreinen som den organiserte virksomheten, mente John Bjørkan fra Budal.

Årsmøtet nøyde seg med å diskutere problemstillingen, noe vedtak ble ikke fattet. Derimot påpekte flere av årsmøteutsendingene at det er en selvfølge at kommunene oversender alle saker som berører villreinområdet, til villreinutvalget. Fylkesmennene i Sør-Trøndelag og Hedmark fikk også klar beskjed om å ta villreininteressene i Forollhogna med på råd når saker er til behandling.

Tom Hjemsæteren, viltforvalter hos Fylkesmannen i Hedmark. Foto: A. Nyaas

Ny forskning på vent

I et forsøk på skaffe kunnskap om mulige årsaker til bestandsnedgangen i området, gjennomførte villreinutvalget med god hjelp av Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Statens naturoppsyn (SNO) i fjor vår en meget vellykket registrering i forbindelse med kalvinga. I alt var det observatører i felten i 28 dager, med effektiv observering i 24 dager (se omtale av resultatet [her](#)). Kjetil Bevanger, seniorforsker i NINA, var invitert av villreinutvalget både til å orientere om kalveprosjektet, men også å skissere hva som bør skje videre. Villreinutvalget har tatt til orde for å radiomerke 10 til 15 simler med GPS-sendere for blant annet å se på fostringsflokkenes bruk av arealet i Hogna-området.

- Skal vi radiomerke villrein? Svar ja eller nei, var henstillingen fra møteleder John Westgård.

- Villreinstammen har vi god oversikt over. På Kvikne er vi imot et slikt opplegg, og hvordan skal dette finansieres? spurte Ingebrigt Storli.

- Jeg er enig med Storli. Heller ikke jeg ser den store nytten av et slikt opplegg, påpekte Jon Karstein Skogåstrø. Av samme mening var Arnt Strand.

- Skal vi legge all forskning død i Forollhogna? spurte Urset, som til slutt fikk et enstemmig årsmøte med på at saken utsettes og legges fram på nytt for årsmøtet i 2007.

- Ved hjelp av moderne radiotelemetri er det mulig i løpet av tre til fem år å samle data som kan gi bedre grunnlag for god forvaltning av området. Slik datainnsamling har for eksempel foregått på Hardangervidda fra 2001, og har gitt en helt annen innsikt i hvordan dyrene bruker området gjennom året, påpekte Kjetil Bevanger, seniorforsker i NINA. Foto:

A. Nyaas

50-årsjubileum og bok

Det er i år 50 år siden at Forollhogna villreinområde var et faktum. I 1956 ga myndighetene adgang til forsøksvis villreinjakt i området, og i oktober i år samles rettighetshaverne til stor jubileumsfest på HV-senteret i Haltdalen. Da presenterer

villreinutvalget den nye jubileumsboka; ei bok som det har vært jobbet intenst med i to år. Redaktør for boka er Jon J. Meli. Lørdag benyttet han anledningen til å orientere om bokprosjektet. Arbeidet med boka nærmer seg slutten, men redaksjonsstaben mangler ennå noen få bilder.

- Vi håper at dere kan bidra med, eller tipse oss om andre som har bilder fra følgende historiske begivenheter i Forollhogna-området: Ufreden i området, spesielt fra slag og trefninger i 1940, da tyskerne rykket inn i alle bygder i 1945, bilder fra operasjon Lapwing, da jernbanen ble sprengt i Haltdalen, bilder fra gammelt seterbruk, bilder fra mosekjøring og høykjøring fra utmarksslåttter og bilder fra oksedrifta ved Grøntjønnan og i Enmolægeret. Videre er vi interessert i opplysninger og tips om hendinger og navn med spesiell tilknytning til Forollhogna-området. Det er bare å ta kontakt med meg eller de andre i redaksjonskomitéen, opplyste Jon J. Meli.

Jon J. Meli jobber fortsatt intenst for Forollhogna-området, nå som redaktør av den store jubileumsboka som skal presenteres på 50-årsfesten i november. Her har publikum mye godt og interessant stoff i vente. Foto: Arne Nyaas

Alle gjenvalgt

For Per Bjarne Bonesvoll og resten av valgkomitéen ble jobben lett. Samtlige takket ja til gjenvalg, og valget ble banket igjennom enstemmig:

Hallvard Urset, Vingelen, leder (gjenvalgt), Jon Kåre Flatberg, Haltdalen, kasserer (gjenvalgt), Heidi Ydse, Kvikne, sekretær (gjenstående). Vara for Hallvard Urset er Tor Granvold fra Kvikne (gjenvalgt) og vara for Jon Kåre Flatberg er Sverre Almås fra Singsås (gjenvalgt). Revisorer: Arne Forodden, Budalen og Einar Bjerkenås fra Budalen (begge gjenvalgt). Kåre Merket fra Soknedal er ny i valgkomiteen.

22.04.2006